

Az önkormányzatiság 30 éve

Sóskút fejlődése 1990–2020

Sóskút Község Önkormányzata
2020

Az Öreg-híd felújítása, 2014

A Benta-patak völgye a Kálváriáról

Az önkormányzatiság 30 éve

Sóskút fejlődése 1990–2020

Sóskút Község Önkormányzata
2020

Írta és összeállította:

Kondrát Zita, König Ferenc, dr. Újházi Miklós

Fotó:

Mátrai Sándor,
Pusztay Sándor,
Sóskúti Híradó archív

A Sóskúti Híradó melléklete

Kiadja: Sóskút Község Önkormányzata

A kiadásért felel: König Ferenc polgármester

A kiadásban közreműködött a Kornétás Kiadó

Felelős szerkesztő: Pusztay Sándor

Műszaki szerkesztő: Odler Péter

Nyomta: Bookpress Nyomda

Felelős vezető: Nyitrai Zoltán

Bevezető

Jeles nap volt 1990. szeptember 30-a. Ettől a naptól számítjuk a magyarországi önkormányzati rendszer létrejöttét. Az ezt lehetővé tevő 1990. évi LXV. törvényt már korábban elfogadta az Országgyűlés, de ez a nap volt az önkormányzati választások napja és ezen a napon választották meg a képviselők és a polgármesterek nagy részét. Minden tízezer fő alatti településen hivatalba lépett a polgármester és ezzel a tanácsrendszert felváltotta az önkormányzatok rendszere. A teljes folyamat még hetekig tartott. Megalakultak a képviselő-testületek, a nagyvárosokban kétfordulós választás után tartottak alakuló ülést és akkor, ott először és utoljára a testület választott saját tagjai közül polgármestert. December elejére ez minden településen megtörtént.

Harminc év, nagy idő egy ember életében. Megszületik, megéli a gondtalan és örömteli gyermekkor évtizedét, rácsodálkozik az egyre jobban kinyíló világra. A második évtized az átmenet a gyermek és felnőttkor között. Sok esetben kisebb-nagyobb viharokkal, a határok feszegetésével. A harmadik évtized a felnőtté érés kora. A fiatal ember lehiggad, tudomásul vett korlátait tudása, tapasztalata és friss ötletei segítségével másokat is tisztelve próbálja egyre messzebb tolni. Bár talán kicsit sántít a párhuzam, de valahogy így történt ez az önkormányzatokkal is.

Az önkormányzati rendszer első évtizedét a legtöbb településen a lehetőségek korának, boldog gyermekkorként élték meg. Nem dúskáltak pénzben, vagyonban, de ezt sokszor feledtette a szabadság érzése, a keretek messzi távolodása. A tanácsrendszerben szinte mindent a központ akarata döntött el. Nem csak azt, hogy kinek mire ad pénzt, hanem azt is, hogy egy falu mit tehet. Nem épülhetett akárhol iskola, óvoda, akkor sem, ha esetleg lett volna rá szándék és pénz.

Az önkormányzatok 1990-ben nagy szabadságot kaptak. Ezt az alapozta meg, hogy Magyarország csatlakozott a Helyi Önkormányzatok Európai Chartájához és a hazai törvényeket is ennek megfelelően kellett megalkotni. Hazánkban korábban példátlan módon kimondták az önkormányzatok egyenjogúságát. Ez azt jelentette, hogy a törvény előtt egy falusi önkormányzat azonos jogú lett a nagyvárosi, megyei önkormányzatokkal. Persze az egyes települések feladatai eltérőek lehettek lakosságszámuk, anyagi lehetőségeik figyelembe vételével. Ebben az évtizedben általánossá vált az a szabály, hogy „mindent lehet, ami nem tilos”, azaz amit jogszabály nem tilt, azt más sem tilthatta meg az önkormányzatoknak.

A második évtizedben már nem volt ilyen felhőtlen a helyzet. A romló gazdasági helyzetben az állam a feladatok meghagyása, sőt sokszor növelése mellett folyamatosan csökkentette az állam által átruházott feladatok ellátásához nyújtott támogatásokat. Ez mellett újabb és újabb jogszabályok szorították egyre szűkebb keretek közé az önkormányzatokat. Újból megjelent a központi akarát. Egyre több területen kellett találkozni azzal, hogy mit nem szabad, vagy mit és hogyan vagy köteles megtenni. Szűkült a mozgástér, de nőtt az elvárás. Nem csak az állam részéről, hanem a lakosság részéről is. Részben azért, mert az ember útja mindig előre visz. Mindig többet akar. Többféle és jobb szolgáltatást. Ráadásul tíz év alatt hozzá lehet ahhoz szokni, hogy valamit szabad megtenni, ha van rá képességed és nehéz belátni, hogy korábban lehetett, ma már nem.

A harmadik évtized ezt fokozta, mivel folyamatosan csökkent és csökken az állami apanázs, sőt megjelent a direkt pénzelvonás is. Az önkormányzatok egy részétől bevételei egy hányadát elveszi és elnyeli a központi költségvetés. Sok feladatot újra magához vont az állam, csökkentve ezzel a helyi önállóságot. Egyre kevesebb lényeges ügyben van beleszólása, ráhatása a helyi önkormányzatoknak. De még mindig van mozgástér. A felnőtté érett önkormányzatok sokat tapasztaltak, többségük bölcsesebbé is vált. Harminc év tapasztalataira, felhalmozott tudására támaszkodva próbálnak jobb, élhetőbb körülményeket teremteni és fenntartani lakóiknak.

Sóskút helyzete lényegesen nem tért el az eddig leírtaktól. Ez egyrészt köszönhető minden itt lakónak, mindazoknak, akik valamilyen formában, választott tisztségviselőként, vagy az önkormányzat bármely munkakörben foglalkoztatott munkatársaként lelkiismeretesen, legjobb tudásuk szerint szolgálták ezt a falut. Másrészt köszönhető szerencsés földrajzi elhelyezkedésének. Sóskút egy dinamikusan fejlődő térségben fekszik és jóval nagyobb lehetőségeket kapott a sorstól, mint egy folyamatos válság sújtotta térség települése. Ezekkel az esélyekkel élni lehetett és úgy gondoljuk, hogy önkormányzatunk élt is.

Harminc év alatt a falu megmaradt, sőt fejlődött. Sokat. Biztos van, aki ezt másként látja. De minden relatív. Elég egy példát említeni. Sóskút településszerkezete miatt úthálózata rendkívül hosszú. Rengeteg belterületi út, még több külterületi földút. Csak a kiépített utak felülete több, mint 115 ezer négyzetméter. Ehhez járul még a járdák felülete, a földutak. Ekkora úthálózatot úgy fenntartani és fejleszteni, hogy jól járható legyen a belterületen és a zártkertekben egyaránt, szinte felfoghatatlanul sok pénzből lehet csak. Ha az önkormányzat burkolatot épít három utcában, az szinte fel sem tűnik, mert alig több, mint két százaléka az úthálózatnak. Ez csak egyetlen példa, hosszasan sorolhatnánk hasonlókat.

A következő lapokon az évforduló apropóján igyekszünk egy rövid képes összefoglalót adni Sóskút elmúlt 30 évének történeteiből. Kérjük a Tisztelt Olvasót, hogy a kiadványban ne keressen konkrét számokat, forintösszegeket, négyzetmétert, kilométert, darabszámot! Talál persze egy-egy konkrétabb adatot, de a célunk nem

egy statisztikai adathalmaz megjelenítése volt. Inkább egy kis időutazásra hívjuk az olvasót!

Sok olyan Sóskúti él ma ebben a községben, akik az elmúlt évtizedekben születtek meg és cseperedtek fel. Sok olyan lakótársunk van, akik ebben a három évtizedben, vagy akár az elmúlt néhány évben választották falunkat lakóhelyül. Ők nem emlékezhetnek rá, nem tudhatják, hogy honnan indult Sóskút. Milyen hátrányokat, elmaradásokat kellett felszámolni. Talán elég, ha az iskolai és óvodai férőhelyhiányt említjük, amely hosszú évekig feszítő gondot jelentett az itt élőknek.

Azok, akik ezt nem élték meg, nem látták, akik most vannak a „mostban” talán – tisztelet a kivételnek – lassabbnak, döcögősebbnek látják Sóskút fejlődését. Pedig ez a falu nagyot lépett előre 1990. óta. Tette ezt úgy, hogy a környékbeli településektől eltérően Sóskúton az önkormányzat soha nem vezetett be a lakókat és a lakásokat közvetlenül terhelő helyi adót! Ahhoz, hogy helyesen lássuk, hol vagyunk most és helyesen mérjük fel, hová tartunk, néha vissza kell tekinteni arra, honnan indultunk el!

Ne higgye senki, hogy nem látjuk a problémákat, a hiányosságokat! Természetesen az önkormányzat jelenlegi vezetése, sőt minden sóskúti tisztában van azzal, még számtalan megoldandó gond, elvégzendő feladat áll mindannyiunk előtt annak érdekében, hogy Sóskút még szebb, még élhetőbb település legyen.

De most, csak egyetlen pillanatra, ne ezekről essen szó! Ennek a kiadványnak az a célja, hogy a fiatalabb generációknak és új lakóinknak bemutassuk, az idősebbeket pedig emlékeztessük arra, az önkormányzati rendszer harminc éve alatt Sóskút fejlettebb, élhetőbb településsé vált.

König Ferenc
polgármester

Dr. Újházi Miklós
jegyző

Gazdasági helyzet

Az 1989–1990. évi rendszerváltás az országot súlyos gazdasági helyzetben érte, hiszen magának a rendszerváltásnak is az egyik kiváltó oka volt, mind az állam, mind a települések, mind az emberek különböző gazdasági csomagokkal találkozhattak. Ez Sósikut is közvetlenül érintette, a lakosságot és az itt működő vállalkozásokat egyaránt. A megválasztott települési vezetőknek óriási feladata volt, hogy ebben a helyzetben helyt álljanak, és településüket üzemeltetni tudják. Költségvetésük nagyon alacsony volt, annak ellenére, hogy az első szabadon választott kormány a helyi személyi jövedelemadót az önkormányzatoknál hagyta. Egyéb bevételeik még az állami támogatásból származott, majd később megengedték, hogy helyi adót, ennek keretében pl. iparűzési adót vessenek ki. A helyi adók az első időkben még nem jelentettek komoly bevételi forrást. Iparűzési adót is a települések kis része vezetett be, mert nem volt jelentős vállalkozói réteg. Az önkormányzatok tehát nem számíthattak jelentős bevételekre.

Sósikút esetében a vezetés kereste a módját, hogy új vállalkozásokat tudjon letelepíteni. Ezzel összefüggésben született az 5/1991. sz. határozat, ami arról döntött, hogy ipari parki felhasználásra területet kell kijelölni, ennek a nagysága 7,5 ha volt. Eleinte nem volt vonzó ez a terület, mert közvetlen autópálya lehajtó még nem létesült. Próbálkozások voltak még egyéb, nem ipari beruházások sóskúti megvalósítására, ilyen volt például az angol befektetők által megvalósítani szándékozott golf pálya, ami megghiúsult.

A Sósikúti Önkormányzat legnagyobb feladata a 90-es évek folyamán magának a működésnek a zavartalan biztosítása volt és egyáltalán az önkormányzatiság szervezeti és működési feltételeinek kialakítása, mindezt természetesen jelentősebb anyagi forrás nélkül. Mindezek mellett kellett megoldani Sósikút és Pusztazámor különválását és az anyagi javak megosztását.

A település vezetőitől nem lehetett elvárni óriási önkormányzati beruházásokat, hiszen ezekhez nem állt rendelkezésre anyagi forrás. Sőt a 90-es évek közepén elindult egy negatív folyamat. A kormányok érzékelve, hogy a települések kezdenek önállóvá válni, és némely település pedig jelentős mértékű fejlődést mutat, ezért kezdték az önkormányzatoknak biztosított források csökkentését, sőt bizonyos források elvételét. Ilyen volt például a személyi jövedelemadó, melynek helyben maradó részét folyamatosan csökkentették, és az átengedett rész felhasználását is

részben megkötötték. A szabadon felhasználható rész mértéke 2002-ben már csak 8 % -ot tett ki, majd ezt teljesen kivonták az önkormányzat költségvetéséből. A mai napig versenyfutás van a mindenkori kormányok és az önkormányzatok között, hogy az önkormányzati bevételek növekedése gyorsabb, vagy az állam által elvont összegek nagysága nő jobban, hiszen a különbözetből tudnak csak az önkormányzatok gyarapodni.

Sóskúton az első nagyobb befektető az ipari parkban a Mapei Kft. volt, ami 2002. szeptemberében adta át a helyi üzemét. Lassan érkeztek csak a befektetői igények, mivel továbbra sem volt közvetlen autópálya elérése Sóskútnak, ez 2006-ban valósult meg, amikor is Budapest felé és Budapest felől megközelíthetővé vált Sóskút, majd pedig a 2008-as világgazdasági válság után 2009-ben épült meg a teljes értékű autópálya csomópont.

A válság hatásainak elmúltával kezdett megélni az ipari parki területek után való érdeklődés, mely a mai napig is tart. Ez az önkormányzat adóbevételein is láthatóvá vált, mert például az 1993-as költségvetésben az önkormányzat adóbevétele 828 ezer forint volt, 2005-ben ez már 53 millió forintra emelkedett és 2020-ban pedig 550 millió forint volt. Azt viszont tudni kell, ebből az összegből már jelentős szolidaritási adót is kell fizetnünk 2020-ban, mely megközelítette a 100 millió forintot és mindez mellett pedig a Sóskutat megillető támogatást is csökkentették hasonló összeggel. 2021-ben már csak egy jogcímen közel 200 millió forintot vonnak el önkormányzatunktól. Reményeink szerint adóbevételeink nem csökkennek jelentős mértékben a vírushelyzet miatt és azt is reméljük, hogy a kormány ígéretének megfelelően az iparűzési adó 50%-os csökkentését kompenzálja településünk felé, hasonlóan a többi 25 ezer fő alatti településekhez.

Aki naponta jár a Homokbánya úton az láthatja, hogy jelentős számú beruházás zajlik jelen pillanatban is és ami nem látható még, hogy újabb jelentős számú beruházás áll tervezés alatt, kivitelezés előtt, mely újabb munkahelyek megjelenése mellett újabb adóbevételek befizetését is jelenti majd. Ezekből a bevételekből tudjuk településünknek biztosítani a következő évekbeli fejlődését, gyarapodását. Tesszük ezt úgy, mint eddig mindig, hogy közvetlenül a lakosságot sújtó adókat nincs szándékunkban bevezetni.

Közművek, közszolgáltatások

A magyarországi önkormányzati rendszer 1990 évi létrejöttének pillanatában Sós-kúton a közműellátottság részleges volt. A falu rendelkezett vezetékes ivóvíz-hálózattal és elektromos hálózattal. Vezetékes telefon kevesek kiváltsága volt. A vezetékes gáz, a szennyvíztisztító és csatorna vágyálomnak tűnt akkoriban. Viszont az önkormányzatiság nem önmagában való vívmány volt. Együtt járt a piacgazdaság megjelenésével. Ez azt is jelentette a piaci szereplőknek, szolgáltatóknak hirtelen érdeke lett, hogy minél több fogyasztót, vevőt kapcsoljanak be a rendszerükbe. Az önkormányzatoknak pedig érdekében állt, hogy szervező munkával, erejükhöz mért anyagi szerepvállalással segítsék elő különböző közműszolgáltatások, telekommunikációs szolgáltatások fejlesztését, kiépülését. Így történt ez Sós-kúton is.

Az első nagy fejlesztés a földgázhálózat kiépítése volt 1991–1993. között. Ez a lakossággal együttműködve, közműfejlesztési társulás formájában, a lakosság befizetéseiből valósult meg és azért sikerülhetett, mert három település Tárnok, Sós-kút és Pusztazámor összefogott a beruházás érdekében. Így sikerült olyan nagyszámú fogyasztót bekapcsolni az ellátásba, amiért a gázszolgáltató hajlandó volt megállapodni a gázellátásról. A gázfűtés a lakóknak kényelmet, a lakásokban állandó hőmérsékletet (és hosszú évekig olcsó fűtést), a falunak pedig a fűtési idényben is tiszta, korom és füst nélküli levegőt jelentett. Ezzel párhuzamosan az akkor még MATÁV néven ismert telefontársaság hajtott végre nagyléptékű hálózat-bővítést. Igaz, ebben az önkormányzatnak csak partneri, segítő szerepe volt, magában a beruházásban nem vett részt. De mégis említésre méltó, mert a telefonnal rendelkező háztartások száma megsokszorozódott és ez is egy komoly lépés volt a fejlődés útján.

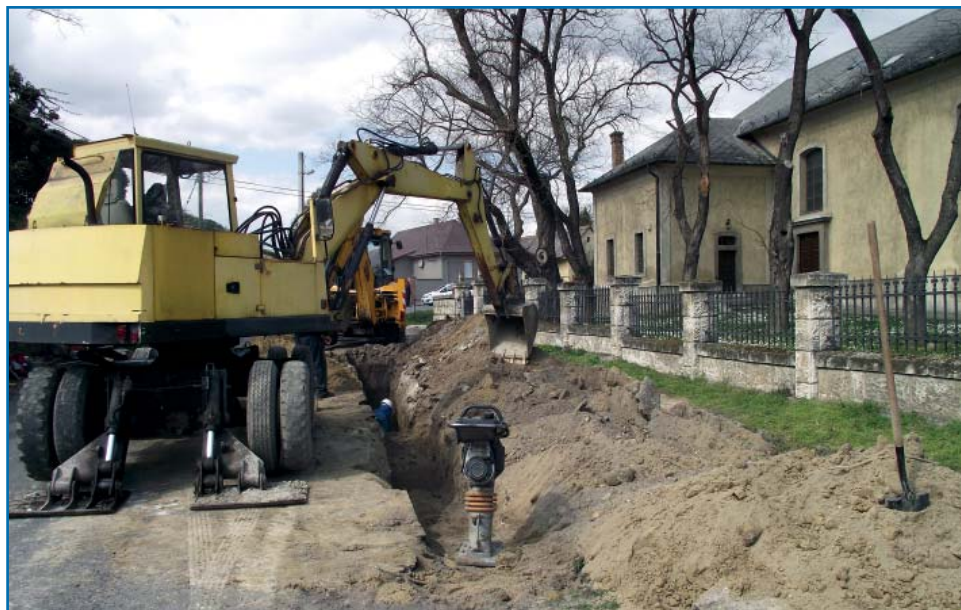
Ezt követően hosszabb csend következett, mert a még hiányzó szennyvíz-hálózat kiépítésére nem sikerült megfelelő megoldást találni. Sok év viszonylagos csendje után közszolgáltatás terén a közvilágítás korszerűsítése és bővítése jelentette a folytatást. A 2003-2004 években korszerű, még a mai követelményeknek is megfelelő energiatakarékos lámpák adtak több helyen és nagyobb fényt az utcákban, tereken. A lakókkal, ingatlantulajdonosokkal összefogva, a magánszemélyek pénzügyi hozzájárulásával még Öreghegy néhány utcájában is köztéri fények gyúltak.

Az 1990-es évektől megjelentek és egyre nagyobb teret hódítottak a mobiltelefonok. Sós-kút területén több társaság is adótornyot telepített a jobb lefedettség érde-

kében. Ehhez társult még, hogy 2003–2005 között a falu teljes belterületén a szolgáltató beruházásában kiépült a vezetékes internet és kábeltévé hálózat. Ezeknél a fejlesztéseknél az önkormányzat részben partnerként működött együtt, részben saját területe rendelkezésre bocsátásával segítette elő a fejlesztéseket.

Végül húsz év és sokszori próbálkozás után az Európai Unió, a Magyar Állam és a víziközmű-társulatot alakító lakók anyagi támogatása, valamint az önkormányzat saját bevételei felhasználásával megvalósult Sóskút legnagyobb - a környezet védelmét és a lakók kényelmét egyaránt szolgáló – beruházása. Önálló szennyvíztisztító és szennyvízcsatorna-hálózat épült. A nagyberuházás első szakasza 2009-2011. között tartott. A konkrét előkészítő munkák a másodikra sikeres pályázat után 2012-2014 nyara között zajlottak. Az engedélyes tervek elkészítése 2014 őszén, a kivitelezés 2015. év elején kezdődött. A tisztító már abban az évben nyáron megkezdte a próbaüzemet, a műszaki átadásra az év végén, 2015 decemberében került sor. Ezzel a közszolgáltatások és a telekommunikációs szolgáltatások tekintetében az önkormányzati rendszer huszonöt éves évfordulójára „öszközművessé” vált a falu.

Szennyvízberuházás, 2015

Utak, járdák

A mai világban a közlekedésnek meghatározó szerepe van, mert a gépjárművek munkaeszközzé, mindennapos „használati tárggyá” váltak és szinte minden háznál van egy, vagy több autó, munkagép. Ez azt is magával hozta, hogy az utak állapota, járhatósága alapkérdés minden település életében. De nem csak az az utca, ahol lakik valaki, hanem az is, hogy milyen módon kapcsolódhat be az országos vérkeringésbe. Ezen a téren is volt teendő bőven. Az elmúlt három évtized sok-sok munkát, de eredményeket is hozott. Minden évben jutott kisebb-nagyobb összeg kátyúzásra, útjavításra, vízelvezető árkok tisztítására és kialakítására. Nagyobb útjavítás, amikor néhány utca burkolata láthatóan jobb lett először a gázhálózat építése után, azzal összefüggésben történt. Komolyabb fejlesztés ezen a téren a virág nevű utcák aszfaltozása volt. Hat utcai lakóinak tette könnyebbé az életét az önkormányzat 2005-2006 folyamán. Ez a két év más, nagy eredményt is hozott.

Sok év előkészítő munkája és tárgyalásai után – melyben az önkormányzat is aktív szerepet vállalt –, állami beruházásban útcsatlakozás épült az M7 autópályához, melyen át így Budapest felé és az M0 felé közlekedési lehetőség nyílt. Ehhez kapcsolódóan új híd is épült a Bentán és körforgalmi csomópont az alagút előtt. Az autópálya már negyven éve, a csomópont 2000 óta karnyújtásnyira volt, de felhajtási lehetőséget csak 2006-ban kaptak a Sós-kútiak.

A következő említésre érdemes fejlesztés az állami kezelésű főutak burkolatának teljes felújítása volt. Ez 2009-ben történt az állami közútkezelő megrendelésére mindkét országos úton (Petőfi és Mártírok utcák, Fő, Kossuth és Bajcsy-Zsilinszky utcák). Az utat nehézgépjárművekkel használó cégek beruházásában megújult a Homokbánya utca. Ez elsődlegesen az ipari parkot és a bányát szolgálja ki, de a személyforgalom számára is nyitott. A folyamatot az autópálya-csomópont teljessé tétele zárta le. Ez ugyan Tárnokon létesült, de minden környélbeli számára kaput nyitott a Balaton és a délen szomszédos országok felé. A következő években a közelgő csatorna-beruházás miatt nem került sor komolyabb útépitésre. Javításra szorítkoztunk. A szennyvíz-rendszer kiépítése után nagy ívű program indult el és tart azóta is. A 2017. évtől napjainkig lényegében az egész belterületi úthálózat új burkolatot kapott. A csatorna-beruházással összefüggésben erre fordítható pénz, pályázaton nyert támogatások, az önkormányzat saját bevételei felhasználásával évről évre soktíz millió forint ráfordításával újulnak meg utcáink.

Van ahol már végeleges a burkolat, van ahol még az utolsó simítások váratnak magukra. De a egy-két rövidebb szakaszt leszámítva minden utca jól járhatóvá vált napjainkra. Ezt a munkát egészítettük ki egy járdaépítési programmal. A fő utakon, a több utca forgalmát felszívó gyűjtő utakon egységes megjelenésű járda épült. Ahol a járda és az út között nincs elválasztó területsáv, ott szintkülönbséggel, kiemelt szegéllyel elválasztva az úttesttől a gyalogosok biztonsága érdekében. Ma Sóskút lakott területeinek végétől járdán lehet eljutni gyalog, babakocsit tolvá, vagy éppen kerekesszéken a település központjába, az óvodába, iskolába, egészségháza. Az utak és járdák fejlesztésében eddig történtek még nem jelennek ideális állapotot, de nem kis eredmény kevesebb, mint öt év alatt. Erre sok település büszke lenne! Mi azok vagyunk.

Lehetőségeink nőnek, így a jövőben az eddigieknél több forrást tudunk a lakott külterületek útjaira is fordítani. Az utóbbi időszakban ott is megkezdődött az utak javítása. Elsőként a fő gyűjtő utak burkolására kell helyezni a hangsúlyt, hiszen azt használják a legtöbben. Ez év végére a Bástyadűlő és a Széles utcák burkolása történt meg. Ezek az első lépések, amelyeket az önkormányzat szándékai szerint több is követ még.

Virág nevű utcák aszfaltozása, 2006

Oktatás, egészségügy

Az oktatás és az egészségügy tekintetében nem volt nagy a lemaradás. Új egészségház épült 1977-ben, új óvoda 1978-ban, új iskola 1985-ben és tornaterem még 1990 előtt. De az önkormányzati rendszer első két évtizedében Sós-kutat is – mint minden Buda környéki települést – elérte a népességrobbanás. A nagyszámú beköltözés eredményeként a falu tényleges lakossága, az életvitelszerűen itt lakók száma több, mint harmadával nőtt. Ezen belül örvendetesen nagy arányt képviseltek a fiatal, óvodás és iskoláskorú gyermekeket nevelő családok. Ennek hatására a 90-es évek végére szűkössé vált az óvoda és az iskola.

A XXI. század első éveire méltatlan körülmények között sikerült csak elhelyezni a kisiskolásokat, a korábban Kultúrháznak épület, kialakításában és állapotában erre alkalmatlan épületben. Bár a problémák hosszú ideje ismertek voltak, de mégis csak 2002 után lett olyan vezetése az önkormányzatnak, amelynek kiemelt célja lett ennek a problémának a megoldása. Az első feladat a kisiskolások elhelyezése volt. Már 2003-ban megkezdődött az iskolaépület bővítésének tervezése. A 2005. év nyarán megkezdődött és még abban az évben be is fejeződött az iskola bővítése új emelet építésével. Továbbgondolásaként terv készült a bejárat rész átépítésére. A beruházást támogatta a megyei területfejlesztési tanács, de a szükséges forrás döntő része az önkormányzat saját pénze volt.

Az iskolai tanév második félévének kezdetére, 2006 februárjára a korábban rossz körülmények közt tanuló alsósok birtokba vették vadonatúj tantermeiket. Hosszú évek után újra egy épületben tanult az összes iskolás gyermek, és még nem volt vége! Még ezen a nyáron elkészült a bejárat rész átépítése és a teljes iskolaépület külső hőszigetelése. Történtek még kisebb fejlesztések is. Ilyen volt az iskola és az óvoda berendezéseinek folyamatos megújítása.

A 2009–2010-es évek ismét látványos eredményeket hoztak. Megkezdődött és 2010-ben befejeződött az óvoda új szárnyának építése. Két csoportszobával a 100 férőhelyet 150-re sikerült bővíteni és saját tornaszobát kaptak az apróságok. A régi épület is szebbé, korszerűbbé vált. Megtörtént az óvoda külső hőszigetelése és a belső kert felé fedett tornác épült. Teljesen megújult az iskola földszintje és első emelete, és részben sikerült kicserélni a tornaterem üvegezését is. Ehhez pályázati támogatást nyert a falu, és a saját erő Pustazámor hozzájárulása is növelte. A folyamatot az óvoda konyhájának felújítása, területének és kapacitásának duplájára

bővítése zárta le 2018. január végén. Ezekhez a beruházásokhoz még társult kisebb-nagyobb léptékű egyéb fejlesztés is. Az iskola által pályázaton nyert pénzt az önkormányzat megháromszorozta és ebből új, szabad téri többfunkciós sportpálya épült az iskola telkén belül. Ugyancsak itt épült ki egy szabadtéri, fedett színpad, amely már sok fesztivált, koncertet szolgált ki.

Az iskola mellett és az óvoda telkén belül nyilvános, mindenki számára használható burkolt parkolók épültek. A két oktatási épület pedig akadálymentes járdán és jó minőségű burkolt úton közelíthető meg gyalogosan és gépkocsival egyaránt. A gyermekek biztonságát pedig forgalomlassító kiemelt járdaszakaszok szolgálják. Ezeket a vívmányokat igazán azok tudják értékelni, akik látták az épületeket és környezetüket harminc évvel ezelőtt és látják most! Ennek említése azért is fontos, mert nagyon sok olyan család veszi igénybe az intézményeket, akik csak a mostani körülményeket ismerik csak, mert vagy nem régóta laknak itt, vagy (főleg az iskolába) más településről hozzák ide óvodás, iskolás gyermekeiket. Nekik nincs viszonyítási alapjuk, nem látják, nem érzik a különbséget az „akkor” és a „most” között. Pedig ami az oktatási infrastruktúra fejlődésében történt, az egy Sóskút nagyságú település életében meghatározó. Hosszú éveken keresztül az önkormányzat fejlesztésre fordítható pénzeinek nagy része az oktatást, az óvodát és iskolát szolgálta, jól látható eredményekkel!

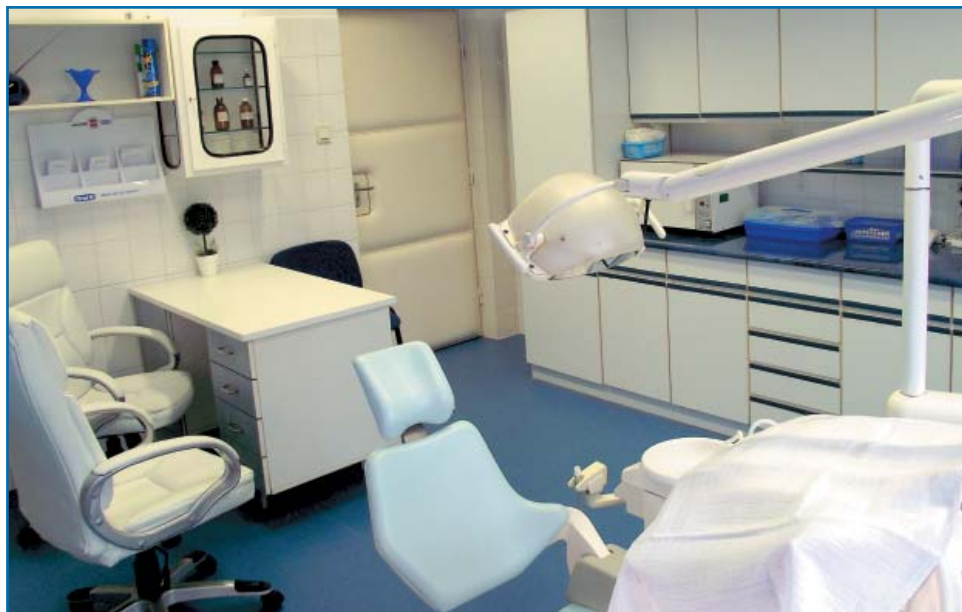
Más jellegű fejlődésként említésre méltó, hogy az iskola vezetésének kezdeményezését a képviselő-testület felkarolta és 1994-ben megkezdődött, majd fokozatosan sokrétűvé vált, kiteljesedett az iskolában az alapfokú művészetoktatás. A gerincét a zeneoktatás és a néptánc adja, de más művészeti ágakban is elmélyedhetnek az idejáró gyermekek. A művészetoktatás az iskola meghatározó elemévé, húzóágazatává vált. Sok országos és megyei versenyen, bemutatókon arattak sikert a diákok, de ezeknél is nagyobb eredmény, hogy számtalan gyermekkel ismertették és szerettették meg a zenét, a táncot, a képzőművészeteket az elmúlt negyedszázadban.

Az egészségügyben is voltak eredmények. Az önkormányzati rendszer első évtizedében a korábbi egy körzet helyett két háziiorvosi körzet alakult. Két orvos, egy önálló gyermekorvos, és fogorvos látta el a falu lakóit. A védőnői szolgálat is bővült. Hosszú ideje a korábbi egy helyett két védőnő segít gondozni a legifjabbakat. Az Egészségház épülete – főleg belül – kisebb felújításokon esett át. Azt érdemes tudni, hogy az egészségügyi rendszer átalakítása óta, közel húsz éve, az orvosok magánvállalkozásban gyógyítanak. A védőnőkkel ellentétben nem az önkormányzat alkalmazottai. Munkájukra közvetlen ráhatásunk nincs. Az önkormányzat feladata szerződött partnerként a vállalkozó orvosok segítése, a rendelőépület biztosítása. A gyógyszerérték is magánvállalkozás. Sok helyen még a patika helyisége is a gyógyszerészé. Az egészségügyben tehát Sóskúton is többnyire országosan érvényes döntések szerint történik az egészségügyi ellátás szervezése.

Az önkormányzat ennek ellenére sok éve próbál ezen a területen is segíteni a lakóknak. Az országban elsők között szerveztük meg a lányok és fiúk HPV elleni oltását. Ma már ez államilag elismert és finanszírozott oltás. Sóskút úttörőként saját pénzéből fizette évekig ennek árát. Ugyancsak fizeti a főleg az időseket veszélyeztető tüdőgyulladás elleni oltást. Szerződünk a Biatorbágyi önkormányzattal és a szakorvosi rendelővel. Az önkormányzat hozzájárulást fizet az intézménynek azért, hogy fogadják az ellátási területen kívülről érkező Sóskútiakat, akik így jóval hamarabb kaphatnak időpontot egy-egy vizsgálatra, mint Érden, ahová tartozunk.

Ezeket összeadva nyugodtan kijelenthető, hogy az önkormányzat különösen az utóbbi tíz évben nem kevés pénzt fordított az egészségügyre önként vállalt feladatként. Ez nem olyan látványos, mint egy útépítés, viszont akiknek ezzel hozzájárultunk egészségük megőrzéséhez, azok értékelik az önkormányzat gondoskodását. Erre pedig joggal lehetünk büszkéek.

A felújított orvosi rendelő, 2013

Civil szervezetek, kultúra, sport

Sóskúton a kulturális és sportélet szorosan egybeforr a helyben működő egyesületekkel, klubokkal, társadalmi szervezetekkel. Különböző csoportok alakultak a hagyományörzés, a kulturális- és sportesemények, a helyi rendezvények, fesztiválok megszervezésére, lebonyolítására, faluszépítésre. A helyi a civil szervezetek mindig aktívan részt vettek a közösségi élet szervezésében. A különböző társadalmi csoportok működését és a programjaikat az önkormányzat a kezdetektől napjainkig a lehetőségihez mérten minden évben támogatta. A következőkben említést teszünk azokról az egyesületekről, programokról, amelyek nem egy-egy pillanatban voltak jelen a falu életében, hanem hosszabb ideig.

A ma is létező csoportok között elsőként a Kertbarátok Körét kell említeni. Ma ők a legrégebben létező és működő civil csoportosulás. A kertészkedés mellett tevékeny szerepet vállaltak a falu szépítésében is. Parkot alakítottak ki, zöldterületeket gondoztak. Ez mellett évtizedek óta ők szervezik augusztus 20-án az államalapítás és Szent István király évfordulós ünnepségét. Az egyesület tevékenységét az önkormányzat a Sóskútért Emlékérem adományozásával ismerte el. Sóskúton két nyugdíjasklub is alakult. Az Árpád-házi Szent Erzsébet Klub és a Hagyományörző Nyugdíjasklub. A Hagyományörzők tevékenységét szintén az Emlékéremmel díjazta az önkormányzat.

Az önkormányzatiság kezdeti időszakában több egyesület, klub alakult, több alapítvány lett létrehozva. Ezek között volt olyan, amely a kezdeti lelkesedés után rövid idővel eltűnt a település életéből, de volt olyan, amely meghatározó szerepet töltött be és tölt be Sóskút civil életében. Elsőként érdemes említeni a ma már nemzetközi hírű, számos minősítéssel és díjjal elismert Sóskúti Ifjúsági Fúvószeneakart. Az egyesület és a zenekar idén 27 éves lesz. Minden nemzeti ünnepen játékkukkal emelik a rendezvények fényét, színvonalát. Hagyományos karácsonyi koncertjük a faluban a legnagyobb nézőközönséget vonzó rendezvény, igazi zenei ünnep. Az egyesület alapítói és vezetője is kiérdemelte a Sóskútért Emlékérmet.

Tevékenységeivel a legsokoldalúbb civil szerveződéssé a Sóskút 2000 Társaság vált. Az egyesület részt vállalt a faluszépítésben, a környezet védelmében, a szabadidő-sportban, a kulturális életben, hagyományörzésben. A Társaság volt életre hívója, a ma is létező „Három falu két keréken” sportrendezvénynek. Évente egyszer Sóskút, Pusztazámor és Tárnok biciklizni szerető lakói, kicsik és nagyok egyaránt, kerekezik körbe mindhárom települést. A Társaság és az iskolai keretben indult néptánc oktatás egy-

másra találásából indult a Večernica Néptáncgyűttes. A Sós-kút 2000 és a Večernica ma is elválaszthatatlanok egymástól. A tavaly 15 éves néptáncgyűttes is bemutatta már tudását határainkon kívül, több országos minősítés büszke birtokosai. A községi kulturális események rendszeres fellépői. Az egyesület igyekszik minden korcsoport felé nyitni. Néhány éve rendezik meg az első sorban óvodás és kisiskolás gyermekeket és azok családját megszólító Márton napi lámpás felvonulást. Legújabbban pedig a könnyedebb zenét kedvelők részére szerveznek Szent Iván éji zenés teraszt. A Társaság több-kevesebb rendszerességgel szervezi a „Falu karácsonyát”. Ehhez kapcsolódóan érdemes szót ejteni a Nagycsaládosok Országos Egyesületének sós-kúti csoportjáról is. A csoport tagjai szinte valamennyi egyesület életébe, rendezvények megszervezésébe bekapcsolódnak, de önálló rendezvényt is tartottak. Volt alkalom, amikor a „Falu Mikulását” a NOE szervezte. Említést érdemel még a Sós-kútiak Egyesülete, melynek tagjai karácsonyi programokkal (betlehem állítás, adventi vásár) és ismeretterjesztő előadások szervezésével járultak hozzá a kulturális élethez.

A Sós-kúton bejegyzett alapítványok közül a Griger Miklós Alapítványt emelnénk ki. Ez az alapítvány számos céljai között kiemelten foglalkozik a helytörténet kutatásával és megörökítésével. Gondozásában több, a falu történetének egy-egy korszakát, vagy témáját részletesen feldolgozó könyv jelent már meg, de közreműködött helyi írók, költők műveinek megjelentetésében, vagy múltidéző képes füzet kiadásában is.

Sós-kút évtizedek óta meghatározó civil szerveződése a sportegyesület. Ez a társaság az elmúlt harminc évben többször alakult át, vagy alakult újjá, de mindig létezett focicsapatot működtető egyesület. Felnőtt csapat minden évben, de bajnokságtól, és a labdarúgást szeretők számától függően ifjúsági, serdülő, és öregfiúk csapat is működött. Az egyesület döntően fociklub, de időnként voltak, vannak más szakosztályai is. Az át- és újjáalakulás miatt a csoport több néven, más- és más tagokkal szerepelt, de közös bennük a sport szeretete.

Legújabbként két lokális egyesület – az Öreghegyi Élettér Egyesület és a Sós-kút Öreghegyért Egyesület – is működik a településen melyek az Öreghegyen élők életviszonyainak javítását tűzték ki célként.

Sós-kút életének biztonságosabbá tétele érdekében, viharok és más természeti károk elhárításában vállalt segítségnyújtást a Polgárőr Egyesület és az Önkéntes Tűzoltó Egyesület. A Polgárőrség ezen kívül minden helyi rendezvény biztosításához segítséget nyújt a rendőröknek. Életre hívója és szervezője az iskolai és óvodai KRESZ napoknak, vetélkedőknek, ahol a rendőrség kötelékéből érkező szakértők segítségével oktatják gyermekeinket a biztonságos közlekedéshez szükséges tudnivalókra.

Nem klasszikus civil egyesület, hanem önálló önkormányzati szerv a 2006-ban megalakult nemzetiségi önkormányzat. Mégis itt teszünk említést róluk, mert a Sós-kúti Szlovák Önkormányzat fő célja a helyi szlovákság identitástudatának, helyi szlovák hagyományoknak az ápolása, megőrzése és tovább örökítése a következő

generációk számára. Tevékenységük körében hagyományőrző és gasztronómiai fesztiválokat szerveznek. A Kapusztnyik és a Trubelka fesztivál minden évben sok érdeklődőt vonz, és sokan neveznek be süteményeikkel az ennek keretében megtartott versenyre is. A Szlovák Önkormányzat szervezett már nyelvtanfolyamot, évfordulós megemlékezéseket, kirándulásokat határon innen és túl szlovák nyelvtérületre. Vállalt feladatai teljesítése érdekében szoros együttműködést alakított ki a helyi civil szervezetekkel, így egy-egy rendezvénye több egyesület közreműködésével és a települési önkormányzat támogatásával valósul meg.

Számos olyan esemény történt az önkormányzatiság 30 évében, amelynek felsorolása, részletes ismertetése meghaladja ennek a kiadványnak a terjedelmét. Volt multidéző fotókiállítás, több alkalommal rendezett az önkormányzat kulturális bizottsága amatőr művészeti kiállítást. Az önkormányzat csaknem húsz éve olyan együttműködést alakított ki civil szervezetekkel és az iskolával, hogy nemzeti ünnepeinkről nem politikai színezetű rendezvény, hanem kulturális események keretében emlékezik meg. Hosszan sorolhatnánk. Az összeállításból biztos, hogy sok mindent kihagytunk. Akiket nem említettünk meg, azoktól szíves elnézésüket kérjük! A civil életről, a kultúráról, művelődésről és sportról minden részletre kiterjedő információkat olvashatnak a Sóskút Képes Története című könyvben. Minden érdeklődőt arra biztatunk, hogy aki teljességre, pontos dátumokra, nevekre, eseményekre kíváncsi az először (vagy újra) vegye kezébe a Krónikát!

Trubelka fesztivál, 2020

Sóskút község képviselő-testületei

1990. október–1994. december

Képviselő-testület összetétele: polgármester és kilenc képviselő.

Polgármester: Kummer János.

Alpolgármester:

Sipos Györgyné sz. Szlama Ida (1990–1991),

Zbiskó Sándorné sz. Chrenkó Irma (1991–1993),

Ábel Julianna (1993–1994).

Az első megválasztott képviselő-testület tagjai:

Ábel Julianna, ifj. Kummer Antal, Mátrai Miklósné sz. Szimandl Márta, Monostori Vilmos, Pecze Éva, Sipos Györgyné, Sófalvi Tibor, Szimandl János, Zbiskó Sándorné.

Lemondások miatt a cikluson belül képviselők voltak még hosszabb-rövidebb ideig:

Bereczkiné Ulehla Anna, Czigányik Péterné sz. Reiner Márta, Károly József, Kocsisné Cservényi Magdolna, Kúszel József, Lizicska János, Magyaróvári Endre, Veszeli Béláné sz. Sztrakata Ilona, Rostár József

Jegyzők:

Rozbora Ferencné sz. Halmos Rozália, dr. Benkő Szabolcs, dr. Sáránszky Erika, Kövesdiné Kiss Marianna.

1994. december–1998. október

Képviselő-testület összetétele: polgármester és kilenc képviselő.

Polgármester: Kummer János.

Alpolgármester: Mihalicza Simonné sz. Csutor Krisztina.

Megválasztott képviselők:

Báthori Miklós(t), Bereczkiné Ulehla Anna, Csernyák Péter, Kocsisné Cservényi Magdolna, Kummer Károly(t), Magyaróvári Endre, Mátrai Miklósné sz. Szimandl Márta, Mihalicza Simonné, Wiczing Henrik

Két képviselő elhalálozása miatt a cikluson belül képviselő volt még: Mészáros Imre, Papp Istvánné sz. Simó Sarolta.

Jegyző:

Kövesdiné Kiss Marianna 1994–1997-ig.

(Az 1998–2001 közötti időszak nagy részében a falunak nem volt jegyzője.)

1998. október–2002. szeptember

Képviselő testület összetétele: polgármester és kilenc képviselő.

Polgármester: Kummer János.

Alpolgármester: Magyaróvári Endre.

Megválasztott képviselők:

Ábel József, Bereczkiné Ulehla Anna, Csernyák Péter, Magyaróvári Endre, Mátrai Miklósné sz. Szimandl Márta, Mészáros Imre, Mihalicza Simonné sz. Csutor Krisztina, dr. Pálfay Annamária sz. Kummer Annamária, Sófalvi Ferenc.

Jegyző:

dr. Picur Renáta 2001-től.

(1998–2001 közötti időszak nagy részében a falunak nem volt jegyzője.)

2002. november–2006. szeptember

Képviselő-testület összetétele: polgármester és kilenc képviselő.

Polgármester: König Ferenc.

Alpolgármester: Csernyák Péter.

Megválasztott képviselők:

Bereczkiné Ulehla Anna, Chrenkó Edina, Chrenkó Gábor, Csernyák Péter, Mátrai Miklósné sz. Szimandl Márta, Mihalicza Simonné sz. Csutor Krisztina, Pataki Imre, Szimandl Zoltán, Zbiskó Sándorné sz. Chrenkó Irma.

Jegyző:

dr. Picur Renáta 2003-ig,

dr. Újházi Miklós 2004-től.

2006. október–2010. szeptember

Képviselő-testület összetétele: polgármester és tizenegy képviselő.

Polgármester: **König Ferenc.**

Alpolgármester: **Csernyák Péter.**

Megválasztott képviselők:

Bereczkiné Ulehla Anna, Chrenkó Edina, Chrenkó Gábor, Csernyák Péter, Csékeyné Bálint Márta, Mátrai Miklósné sz. Szimandl Márta, **Pataki Imre, Sófalvi Ferenc, Szalay Hajnalka** sz. Hujj Hajnalka, **Szimandl Zoltán, Zbiskó Sándorné** sz. Chrenkó Irma

Jegyző:

dr. Újházi Miklós.

2010. október–2014. szeptember

Képviselő-testület összetétele: polgármester és hat képviselő.

Polgármester: **König Ferenc.**

Alpolgármester: **Csernyák Péter.**

Megválasztott képviselők:

Bereczkiné Ulehla Anna, Chrenkó Edina, Csernyák Péter, Kuzselné Schóber Ágnes, Mátrai Miklósné sz. Szimandl Márta, **dr. Vezsenyi Magdolna,**
Lemondás miatt a cikluson belül képviselő volt még: **dr. Horváth Endre.**

Jegyző:

dr. Újházi Miklós

2014. október–2019. október

Képviselő-testület összetétele: polgármester és hat képviselő.

Polgármester: **König Ferenc.**

Alpolgármester: **Csernyák Péter.**

Megválasztott képviselők:

Chrenkó Edina, Csernyák Péter, Kuzselné Schóber Ágnes, dr. Horváth Endre, Mátrai Miklósné sz. Szimandl Márta, Mészáros József

Jegyző:

dr. Újházi Miklós.

2019. októbertől

Képviselő-testület összetétele: polgármester és hat képviselő

Polgármester: **König Ferenc**

Alpolgármester: **Csernyák Péter**

Megválasztott képviselők:

Aradi Gergely, Bereczkiné Ulehla Anna, Chrenkó Edina, Csernyák Péter, Mátrai Sándor, Vlasin Zsolt

Jegyző:

dr. Újházi Miklós

Az önkormányzati időszakok országgyűlési képviselői:

Jávor Károly (1990–1994),
Keller László (1994–1998, 2002–2010)
Selmeczi Gabriella (1998–2002),
Csenger-Zalán Zsolt (2010–2014),
Dr. Aradszki András (2014–2018, 2018-tól).

Kőszikla utca, 2020

A Bátyadűlő utca aszfaltozása, 2020

Hegy utcai támfal építése, 2020

Játszópark, 2014

Ősök emlékoszlopa, felavatva 1997-ben

A felújított Szentháromság szobor, 2017

Gázközművesítés emlékkő, 1993

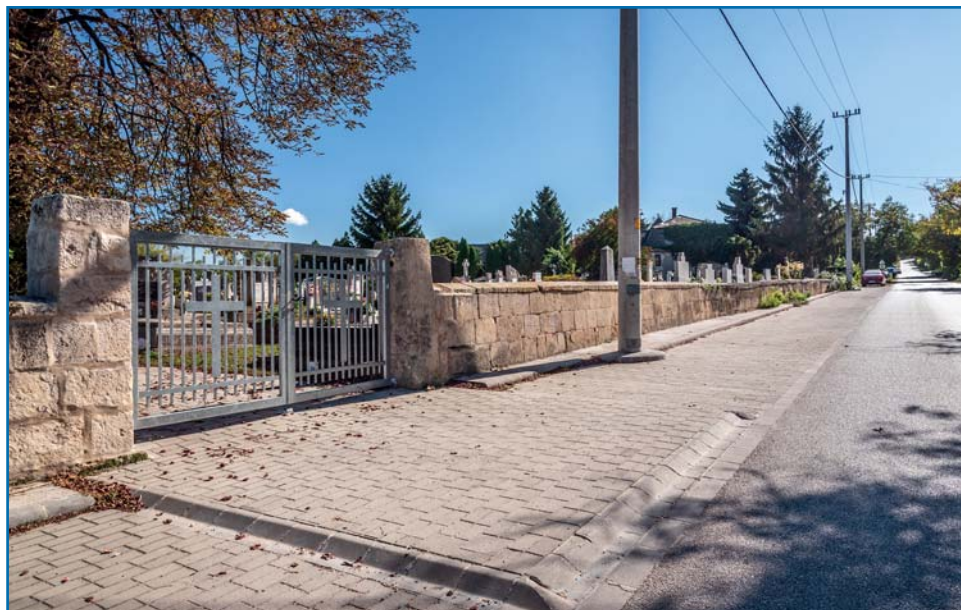

Kápolna a felújítás után, 2013

Elkészült a temető parkolója, 2020

Az átépített iskola, 2006

Felépült az Andreetti színpad, 2014

Az új sportpálya, 2020

Sportpark létesült, 2019

Az óvoda udvara, 2019

Az óvoda, 2009

A felújított óvoda, 2019

A korszerűsített konyha az óvodában, 2019

Épül az autópálya felé vezető út hídja a Benta felett, 2006

Az autópálya lehajtó Balaton felé vezető ágának építése, 2009

Az ipari park első építkezése, a Mapei csarnok, 2002

A Mapei kibővített épülete és környezete, 2019

Az autópálya mellett a Kerox épülete, 2015

Szenyvíztisztító átadása, 2015

Sóskúti Ifjúsági Zenekar az augusztus 20-ai ünnepségen, 2019

Pályaaavató Nyilasi Tiborral, 2012

Fő utca parkosítása, 2020

Polkadélután, 2020

